

izraz dobe, ko smo komaj še hropeli pod pritiskom vkovanosti, molka in praznote.

„Celica“ je poglavje slovenske poti.

Marja Boršnik.

Knjige Goriške Matice za leto 1933. V štirinajstem letu svojega obstoja je izdala Goriška Matica pet obveznih in eno neobvezno knjigo, vsega skupaj kakih 850 strani leposlovnega in poljudno-znanstvenega štiva. V leposlovju prvači neobvezni roman *Franceta Bevka „Železna kača“*, o katerem smo že poročali. (Gl. LZ, 1933, str. 51.)

Koledar Goriške Matice za leto 1933. Če bodi ena izmed vrlin poljudnih koledarjev mnogovrstnost njihove vsebine, je treba priznati, da je uredništvo pri tem koledarju to zahtevo upoštevalo v najvišji meri, in vendar tako, da se ni prepustilo nezdravemu hlastanju po senzacijah. Vsa snov je tako razvrščena, da knjiga v svoji celoti duševno dviga, zabava, poučuje, vodi, koristi, pomaga, opozarja, vzgaja. Glavni pripovednik Tone Čemažar, znan iz prejšnjih letnikov, je v napeti, življenjsko resnični noveli „Gmajni“ izklesal kovača Gregorja, ki pri delitvi gmajne v borbi za pravice prikrajšanih kajzarjev pobije zemljemerca in pade nato v boju z orožniki. Fran Zgur je objavil nekaj prirsčnih pesmi, ki po toplini občutja in po zvočnosti često spominjajo na Gregorčičeve. Bolj miselne so pesmi Slavka Slavca, ki je sestavil tudi nekaj obletniških prispevkov (o Ivanu Trinku, sedemdesetletniku, o Goetheju in Garibaldiju). Emil Komel poroča o razvoju glasbe in domačih instrumentov. Urednik je priredil nekaj krajših prevodov iz tujih slovstev in nekaj poljudnoznanstvenih člankov. Naslovni „Sejalec“ ter vzporedno menjajoči se verski in domorodni motivi v nadmesečnih risbah Julčeta Božiča dajejo koledarju povsem novo lice, razodevajoče zdrav umetniški okus.

Slavko Slavec: „Med srci in zemljo“. Ta povest iz življenja našega ljudstva v neposredni goriški okolici pripoveduje o Kraljevem Mirku, omahujočem sprva med tvorniško delavko Tončko in kmetiško Ivano Lukmanovo, h kateri ga končno popolnoma nagne tudi ljubezen do zemlje.

Nande Vrbnjakov: „Pogled v svetovno zrcalo“. Te „zgodovinske slike za mladino“ so nekakšen cvetnik iz naših najboljših zgodovinarjev (Gruden, Starč, Apih, Kaspert, Bučar, Jesenko i. dr.) s pestrimi zgodovinskimi prizori in razpravami od Atila do knimske vojne. Opombe o nekaterih naših zgodovinarjih se odlikujejo po prirsčni živahnosti, posebno zadnja o Janezu Jesenku, ki žehti od toplega navdušenja ob spominu na izvrstnega učitelja.

Praktičnim potrebam goriških Matičarjev služita *Majeva* in *Potrata*. *Gizela Majeva* je obdelala v „Telesni vzgoji otrok“ vse najvažnejše, kar se tiče nege in hrane zdravega in bolnega otroka, po načelu, da je za otroka tudi najboljša komaj dovolj dobro. Spretno je premagala glavno težkočo: kako naj poda jasna in točna navodila, primerna raznim družabnim slojem, veljavna po možnosti za mesto in vas. — *Dr. Josip Potrata* je v dopolnilo svojih prejšnjih poljudno-zdravstvenih knjig izdal to pot „Prvo pomoč v nezgodah“ s tehtnimi strokovnjaškimi nasveti za razne prilike in neprilike.

Poudariti moramo še, da vlada v vseh Matičnih knjigah precejšnja jezikovna čistost in da očituje večina njenih sotrudnikov zdrav smisel za pravo slovensko pisanje, ogibajoč se jezikovnih nepravilnosti, ki jim podlegajo razni strokovni listi in dnevno časopisje.

A. Budal.